

Український ВІСНИК

E-mail:
ukrainskyi.visnyk@gmail.com

М. Шевченко

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XX. № 15-16 (серпень) 2013

*В поле, на
ярмарок, до кума
в гості
парокінною
підводою може
їхати лише
добрий господар.*

Прочитайте:

- ❖ Позачергова конференція Сучавської філії СУРу
- ❖ І все ж таки треба любити греків...
- ❖ Посвячення нової української Церкви у Решіці
- ❖ Стан, образ, натура та поведінка гуцула
- ❖ Короткозорість – не тільки хвороба
- ❖ Пришов Спас, пішло й літо від нас
- ❖ Полонинські страви
- ❖ Веселу сторінку
- ❖ Дитячі сторінки

Короткозорість – не тільки хвороба

Недавно, в Ізворул Мурешулуй, у Трансільванії, відбулися «курси» Літнього університету, в яких брали участь лідери румунських громад з сусідніх країн – Угорщини, Сербії, Болгарії, України. Тема дискусій – політика асиміляції, яку проводять названі країни відносно румунів, допомога, яку повинна надати їм етнічна батьківщина для збереження національної ідентичності.

Тема важлива для закордонних румунів, не завадило б і українцям Румунії підняти цю проблему на зустрічі чільних представників нашої громади під егідою СУРу.

«Курсантом» університету був і поет з Північної Буковини Васіле Терещану, якого лідером не назвеш, хіба поблажливо лідерчуком. Бо тоді як чільні представники румунів з Сербії чи Болгарії діловито й об'єктивно представляли реальні проблеми і турботи, з якими стикаються їх громади в збереженні національної ідентичності, вимагаючи від країни-матері конкретної допомоги, північнобуковинський лідерчук, в душі численних своїх виступів у румунській пресі впродовж років, намагався зі всіх сил очорнити українську державу, заявляючи (цитую за газетою «Адеверул»), що комуністичний режим був поблажливіший до меншин, що українські румуни мають права тільки на папері:

«Становище румунської громади в Україні дедалі погіршується, незважаючи на надзвичайні (позитивні – зам. н.) закони, прийняті українським Парламентом. Хоча на папері маємо численні права, число румунських шкіл зменшується з кожним днем. Румуни все частіше змушені віддавати своїх дітей до українських шкіл. Якщо у перші роки радянської влади було 120 шкіл, то тепер, після 20 років демократичного режиму, їх залишилося

тільки 70» – заявив Васіле Терещану. Які це «перші роки радянської влади» має він на увазі – неясно.

Слава богу, мені трішки відлягло на серці. Бо, маючи ностальгію «радянської влади», за якої Василь Терещану носив, мабуть, з гордістю біля серця червоний комсомольський квиток, він, чого доброго, міг назвати радянський режим демократичним, а теперішній лад в Україні, м'яко кажучи, недемократичним, чи навіть тиранічним.

Про хизування Васіле Терещану ура-патріотизмом я вже писав на сторінках нашої газети. Зокрема писав про трагічно-бурлескуну позу цього чоловічка, виставлену пару років тому у журналі «Флакера» Адріана Пеунеску, де він заявляв, що готовий на найвищу пожертву, тому одягнув «сорочку смертника». Хто і за що посягав у Чернівцях на його життя – суцільний туман.

Осмішився Васіле Терещану і тоді, коли обурено писав, що, дивись, яка несправедливість! Членами Спілки письменників Румунії є аж 30 українських письменників, а в Спілці письменників України тільки троє румунів.

Тоді я йому нагадав у нашій пресі і при наших зустрічах у Бухаресті, що письменників не сіють, не поливають і не вирощують як кукурудзу чи буряки, а вони самі виростають і пишуть.

Нагадаю Васіле Терещану, що в Румунії, внаслідок дійсної політики денаціоналізації та асиміляції українців комуністичним режимом (не скажу цього і про теперішній демократичний режим, як робить північнобуковинський поет) є тільки єдина українська школа – Ліцей у місті Сігету Мармаціей, але й там не всі предмети викладаються по-українськи. Немає жодної початкової чи восьмирічної української школи, у зонах з компактним українським населенням рідна мова викладається тільки як предмет – кілька годин на тиждень.

То що нам робити – обвинувачувати у цьому, як це робить В. Терещану, сьогоденний демократичний режим, чи, може, плекати ностальгію за першими роками так званої «народної влади», коли рідна школа була в кожному українському селі, ліцеї і педшколи були у Сучаві, Сереті, Сігеті, Тульчі.

Було б підлістю і нам кидати вину виключно на державу, як це робить Васіле Терещану у своїх заявах, та не бачити власних оріхів у збереженні шкільництва рідною мовою. Це було б і короткозорістю, якщо не сполосканням рук, мовляв, моя хата скраю. Та для таких, як Васіле Терещану, короткозорість не тільки хвороба, заразлива хвороба, а й спосіб життя.

Михайло МИХАЙЛЮК

24 серпня 2013 року

Вітання закордонному українству з нагоди Дня незалежності України

*Шановні співвітчизники!
Дорогі друзі,*

Сердечно вітаю вас із 22-ю річницею Незалежності України!

24 серпня 1991 року здійснилася мрія багатьох поколінь українців мати вільну і незалежну державу. Ця дата назавжди увійшла в історію України, започаткувала нову епоху в житті її народу.

Протягом часу, що минув, перед Україною поставали численні виклики у сфері державотворення. Досвід їх успішного подолання, досвід докорінних реформ, досвід побудови сучасної демократичної держави та гармонійного, толерантного суспільства зробив народ України сильнішим, мудрішим та впевненішим у собі.

Фундамент нашої державності міцно тримається, у тому числі, на камені, закладеному українською закордонною громадою.

В Україні високо цінують ваш непересічний внесок у зміцнення зв'язків держави з навколишнім світом, у збереження й розвитку національної культури, української мови та духовного світу українців.

Гарантія сили та впливу закордонного українства – у нерозривності зв'язку з рідною землею, з країною, що дала багатьом із вас дорогу в життя. Міністерство закордонних справ України в міру наявних ресурсів надаватиме вам у цьому належне сприяння.

Від щирого серця зичу вам міцного здоров'я, родинного благополуччя та щедрої долі. Нехай Господь Бог оберігає вас та надихає на добрі справи в ім'я України.

Зі святом вас!

Леонід КОЖАРА

До 20-річчя «Українського вісника»

Шановна редакціє часопису Союзу українців Румунії «Український вісник»!

Пишу ці рядки в рік двадцятиріччя виходу його першого номера і щиро вітаю Вас з такою подією та сердечно вдячна Вам за нелегку працю по висвітленню суспільно-політичного, культурного та духовного життя української меншини Румунії. Історія українців Румунії привернула мою увагу ще у студентські роки та стала основою у моїх подальших наукових дослідженнях. Важливим інформаційним джерелом життя українців Румунії був і є Ваш часопис.

Безперечно, що широка географія розселення українців Румунії утруднює роботу по їх згуртуванню, формуванню в них єдиних світоглядних позицій. Саме в такій ситуації, на нашу думку, неоціненною є роль «Українського вісника» та інших періодичних видань Союзу українців Румунії.

Важливими матеріалами для наукового аналізу життя української діаспори є матеріали, в яких розкрито діяльність Союзу українців Румунії по згуртуванню українців для забезпечення соціальних і політичних прав, зменшення асиміляційних процесів, формування національної свідомості у молодого покоління, зміцнення зв'язків з материнською Україною та постійно акцентують увагу до вирішення проблем у цьому плані.

Немала увага приділяється часописом питанням розвитку культури. У номерах публікується низка заходів, таких як: фестивалі та конкурси української пісні й танцю, колядок та обрядів, вертепів та веснянок; велика увага приділяється святкуванню Шевченківських днів. Їх масовість свідчить про високий рівень активності українців зі всіх регіонів Румунії. З цього випливає, що українці беруть та цінують свою культуру.

Дорогий «Український віснику», зичу Тобі і надалі бути одним із лідерів українських засобів масової інформації СУРу по висвітленню життя української національної меншини Румунії для всіх хто цікавиться українською діаспорою світу.

З повагою, Юлія ВОЛОЩУК
(м. Київ)

ПОЗАЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ СУЧАВСЬКОЇ ФІЛІЇ СУРУ

Президія

Зал

Гріх і каяття

Все почалося, коли голова Сучавської філії Іван Боднар, до того часу зразковий керівник, організатор і господар, попав у бруд: піддався злочинним амбіціям і намовлянням так званого лідера ДСУРу Дмитра Моргана, обманщика грижачка-пузанчика та кількох їхніх поплічників, яким марилися сурівські гроші і високі чини, підписавши фальшивий документ про те, що нібито відбувся з'їзд, на якому було вирішено злуку СУРу з ДСУРОм та обрано нові керівні органи – все скріплено підробленою печаткою.

Коли Іван Боднар отямився і йому впала полуда з очей, почав каятися та виправдовуватися, було запізно – гріхопадіння сталося із загрозливими наслідками для нашої організації. Бо злочинець Дм. Морган, грижачок-пузанчик та їх аколіти намагалися надати офіційного статусу фіктивній злуці двох організацій, більше того – прибрати до своїх рук сурівський банківський рахунок, оскаржили в суді провід СУРу, який нібито переплатив будинок в Бухаресті, в якому міститься центральне керівництво організації.

Внаслідок цього судові органи заблокували сурівські фінанси і, таким чином, діяльність СУРу була паралізована на всіх рівнях.

Нарешті, після багатьох місяців, рішенням

суду все повернулося в нормальне русло, Дм. Морган, який між часом організував новий фантазмагорний з'їзд з «референдумом», було ув'язнено.

Всі сподівалися, що Іван Боднар, над яким нависала провина завданого ущербу престижу СУРу, подасть у відставку, бо каяття і виправдань було явно замало, він утратив довіря людей. Хоча Боднар формально залишався головою філії, в нього було взято право розпоряджатися фінансами філії, забрано печатку і його повноваження доручено першому заступнику пані Лучії Міжок, та він заповзвся не здавати позицій, що довело до виникнення розколу серед сучавських українців. Боднар мав своїх прибічників, пані Міжок своїх, а ще існували нечисленні морганщани, яких шахрай підкупив кількома грейцарями.

Весь перебіг подій відомий нашим читачам, про них обширно писала сурівська преса, та вважаю, що пригадати побіжно чорний період в житті СУРу не зайве.

Пристрасті, амбіції, чутки, плітки

У Сучавщині склалася розкольно-вибухова ситуація, якій потрібно було покласти край, а це можна було зробити тільки проведенням поза-чергової звітно-виборчої конференції філії. Та до скликання конференції мусили відбутися збори у місцевих організаціях для обрання делегатів на конференцію, а то й обрання нових керівних комітетів.

І тут завирували при-

страсті, амбіції, почали ширитися серед буковинських українців брехливі чутки, наклепи, плітки, українці почали ділитися на різні табори, кожна з них маючи свого фаворита на майбутнього голову Сучавської філії.

На одних місцевих зборах, у Негостині, був і я. Точніше на спробі провести такі збори-вибори, бо до кінця вони були зірвані. На них провід Сучавської філії був представлений двома головами: формальним головою Іваном Боднаром, якого через деякий час було відкликано з посади Радою СУРу, і пані Лучією Міжок, якій було доручено повноваження тимчасового голови, завідування сурівськими справами до проведення конференції.

На збори у будинку культури прийшли хто тільки хотів – сурівці і несурівці, тож за числом присутніх у залі кворум нібито був, та за числом дійсних членів за підрахунками голови організації Івана Кідещука його не було, та всі заявляли, що оскільки вони українці, то мають право голосувати.

Знялася буча, сварня між «боднарівцями», «міжоківцями» і «морганівцями» – сипалися взаємні обвинувачення як з президії, так і залу.

Іван Боднар намагався переконати людей, що існує «підпільний сценарій», за яким центральний провід хоче прибрати до рук буковинську філію, поставивши на її чолі покірного голову-паяца, закликав до «буковинського патріотизму». Як аргумент Іван Боднар наводив цифри, які повинні були доказати, що голова СУРу постійно обмежував фінансування заходів, організованих Сучавською філією. А пані Лучія Міжок намагалася переконати зал у тому, що Іван Боднар не має вже ніяких керівних повноважень.

Це був «діалог» між глухими, і тільки підливав масла у вогонь пристрастей та взаємних обвинувачень. Підняли голову і морганівці, які раптом згадали «добродійні вчинки» їхнього кумира.

Якби я не був там і не бачив та не чув, що діється, ніколи б не повірив, що в Негостині,

Складає звіт пані Лучія Міжок

ПОЗАЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ СУЧАВСЬКОЇ ФІЛІЇ СУРУ

(Продовження з 3 стор.)

найсвідомішому і найкультурнішому українському селі, може статися таке божевілля.

Тут підвівся славний негостинець Микола Майданюк і спробував вгамувати гарячі голови, які принизили загальну справу до особистих амбіцій.

Збори було відкладено, і на наступних Івана Кідещука було переобрано головою Негостинської організації СУРУ.

І в інших місцевих організаціях збори-вибори, що передували конференції, не пройшли спокійно. Кожна хотіла послати на конференцію якнайбільше делегатів, які б голосували за кандидата, якого бажали мати на чолі Сучавської філії. За Статутом СУРУ обирається один делегат від десяти членів, присутніх на зборах, а не на списках. Та не всі організації дотримувалися статутних передбачень. Внаслідок цього, від кожної організації було обрано забагато делегатів. Це примусило Президію СУРУ на виїзному засіданні у Сучаві переглянути протоколи зборів і різко скоротити кількість делегатів. Найбільше делегатів залишилося у Серетській організації (22), Негостинській і Балківській – по два-надцять.

Такі санкції з боку Президії СУРУ, хоча мали статутне покриття, викликали незадоволення у тих організаціях, яким було обмежено число делегатів.

Особливе обурення викликали результати зборів у Сереті, на яких було обрано аж 22 делегатів, затверджених Президією. Очевидці, одні з них засновники сурівської організації в цьому місті, заявили мені, що до залу будинку культури «зтягували арканом» чи приманкою, що там буде «випивка і закуска». Таким чином, серед 240 учасників зборів було безліч таких людей, що не мають ніякого відношення до СУРУ. А ще кажуть, що пані Міжок виділила для гостини величезні гроші, бо серетські сурівці обіцяли голосувати на конференції за неї.

Проте, Михайло Мігаєску-Анюк, якого було обрано головою Серетської організації, з яким я мав розмову після конференції, запевняв, що вони «ходили від хати до хати» і що на збори прийшло і багато симпатизантів румунів

Делегати аплодують

– приблизно 30 відсотків з числа присутніх. Крім того, уточнив він, змобілізувала своїх прихильників, десь біля 60 осіб, і Зірка Янош, яка кандидувала на голову Серетської організації.

Суперництво – не завжди шляхетне...

Не через уявний антибуковинський ком-плот задуманий нібито у верхівці СУРУ, про який застерігав Іван Боднар, вбачаючи у ньому своє падіння, а не в блуді з Морганом, сучавські українці бажали мати головою філії свого буковинця. Причини цього вибору глибші. Йдеться про буковинську історичну

Михайло Михайлюк мовить слово до своїх буковинців

самосвідомість, культурну самобутність, включно гуцульську, про гордість належності до цього краю, навіть шляхетну самолюбність. До того ж за рівнем культури Буковина випереджує інші зони проживання українців. Тут народилася Ольга Кобилянська, тут жили і творили Юрій Федькович та Ізидор Воробкевич, Сильвестр Яричевський, тут діяв Лук'ян Кобилиця, у селах за часів Австрії (наприклад, у Негостині) діяли українські читальні. Згадані постаті закорінені у пам'яті буковинських українців, є їх гордістю. До речі, Буковина дала українській літературі Румунії цілу когорту письменників, фольклористів, літературознавців. Започаткували українську освіту на Мараморощині і Дунайській Дельті також учителі й викладачі, вихідці з Північної Буковини.

В цьому я переконався під час двох поїздок у Сучавщину, де відчув у розмовах з чільними і

Генеральний консул Василь Боєчко закликає українців до єдності

рядовими сурівцями пульс їхніх настроїв та бажань, наполягаючи перед проводом СУРУ на необхідності прискорення проведення звітно-виборчої позачергової конференції у Сучавській філії, де панували розлад і згубні протистояння.

Ще задовго до конференції, коли стало ясно, що «зоря» Івана Боднаря, незважаючи на його реальні заслуги, погасла з власної вини, найбільше буковинських українців схилилося до кандидатури інженера Борислава Петрашука – щирого і чесного українця родом з Балківців (його мати негостинка, сестра незабутнього Іллі Фрасинюка). Навіть і пані інспекторка Лучія Міжок на першій порі підтримувала його кандидатуру і аж після проведення у Сучаві засідання Президії СУРУ заявила про свій намір кандидувати, що призвело до різних спекуляцій, на мою думку, без реального підґрунтя. Має ж людина право на зважування шансів, на залучення прихильників і симпатизантів.

А втім, на початку «виборчої кампанії» на українському буковинському відноколлі «визирали» ще два кандидати: голова Серетської міської організації Михайло Мігаєску-Анюк та голова організації гірського села Палтіну Ілля Саучук. Реальних шансів вони, мабуть, не мали, були «аутсайдерами», та ходили поголоски, що у разі кандидування, вони набрані голоси віддадуть «своїм» кандидатам: Михайло Мігаєску-Анюк – пані Міжок, а Ілля Саучук – Бориславу Петрашуку. До речі, Мігаєску-Анюк заявив мені, що він бачив головою Сучавської філії пані Лучію Міжок, а її першим заступником Борислава Петрашука.

Та коли «аутсайдери» зняли свої кандидатури і змагалися за першість у Сучавській філії залишилися пані Лучія Міжок і Борислав Петрашук, почалися нечесні закулісні «гри», намагання компрометації суперників.

Найбільше підлих вигадок було про Борислава Петрашука: ніби його фірма майже на межі банкрутства, його «махінації» на оці слідчих органів. Це і заставило голову СУРУ Степана Бучута перед самим голосуванням на конференції запитати кандидата чи правда, що він «має роботу з прокуратурою?». На думку прихильників Борислава Петрашука запитання в той момент було недоречним, бо могло вплинути на результат

(Продовження на 5 стор.)

ПОЗАЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ СУЧАВСЬКОЇ ФІЛІЇ СУРУ

(Продовження з 4 стор.)

голосування. А один чільний серетський сурівець обурено заявив мені, що Борис Петрашук кандидує тому, що бажає, аби СУР став для нього «дійною короною», тобто він хоче врятувати свій бізнес за допомогою сурівських грошей. Звісно, чутки могли поширюватися тільки опонентами кандидата.

Значно менше спроб було підірвати авторитет пані Лучії Мігок.

Та одна з чуток була дійсно абсурдною: високоповажна особа, яка запевняла, що має у кишені виграшну карту на користь Борислава Петрашука, цілком серйозно «шепнула» мені, що серетські делегати, аби голосували за пані Лучію Мігок, були підкуплені астрономічною цифрою в десять тисяч євро!

Не знаю, наскільки поширені чутки про зраду, перехід з одного табору до іншого, про

За кого голосуватимемо?

підкупи вплинули на результат голосування. З певністю можна стверджувати тільки те, що між прихильниками кандидатів існувала рівновага. Якщо Борис Петрашук міг поклатися переважно на тих, що бажали мати своїм лідером «чистого» буковинця («своя сорочка ближча до тіла», а «невістка – чужа кістка») то пані Лучія Мігок мала за собою педкадрів, бо працює інспекторкою з питань освіти, зокрема з питань навчання українською мовою. Одна серетська делегатка так і заявила мені: «Пані Мігок моя інспекторка».

Було ясно, що жоден з кандидатів не отримає категоричної перемоги, що і справділося: головою Сучавської філії став Борис Петрашук з перевагою трьох голосів: 61:58!

Як пройшла конференція?

Пройшла спокійно і культурно. Буковинські українці ще раз показали, що вони люди цивілізовані і що вміють поважати кандидатів, перемогу чи поразку яких мало вирішити таємне голосування. Ніхто не галасував, не протестував, як це ставалося на інших сурівських форумах.

Цьому сприяло не тільки благословення отця Николая Николаїшина, а найбільше стриманий і діловий тон голови СУРУ Степана Бучути, який не приставив до ганебного стовпа Івана Боднаря, аби вчинити суд на ним, а уточнив, що конференція повинна вирішити важливу справу, покликану покінчити з розбратом серед сучавських українців, які повинні «любитися як браття – буковинці, мараморошці, банатці, тутьчанці». Згадав добрим словом першого голову Сучавської філії Юрія Лукана з його заслугами в галузі українського шкільництва, Василя Цаповця, Степана Ткачука, котрі відійшли у вічність. Спом'янув теплим словом банатця Юрія Семенюка, мараморошця Юлія Мануляка.

Стисло розповів про причини відкликання Івана Боднаря і закликав покінчити з «морганівщиною». Представив кандидатів – Лучію Мігок і Борислава Петрашука, побажав їм успіхів.

Генеральний консул України в Сучаві Василь Боєчко побажав сучавським українцям розуміння, взаємоповаги, єдності. Подякував попередньому голові Івану Боднарю за добре співробітництво, пообіцяв підтримувати і надалі українців.

Потім короткі виступи мали депутат Іван Марочко, Іван Робчук, автор цих рядків. Привітав сучавських українців від української громади Мараморощини перший заступник голови СУРУ Мирослав Петрецький. Він признався, що вагався

їхати на конференцію – «щоби не було інтерпретацій». (На жаль, інтерпретації були до конференції і після неї, мовляв, запрошення голови Марамороської філії та генерального секретаря СУРУ Люби Горват мало чинити психологічний тиск на делегатів на користь пані Лучії Мігок, яка є марамороського походження).

Тому, мабуть, їм треба було не сидіти на видноті в президії, а в першому ряді залу поруч генерального консула Василя Боєчка і депутата Івана Марочка.

За порядком денним слідував звіт діяльності, представлений пані Лучією Мігок, яка підкреслила, що від попередніх виборів діяльність керівного комітету Сучавської філії СУРУ покращала: зросло число членів (у Сереті, Палтіну, Молдовиці, Молдові Сулиці), існує бажання заснувати сурівські організації у Кимпулунзі і Дарманештах та в інших місцевостях.

Набула якісного піднесення культурна діяльність – самодіяльні художні гуртки мали численні виступи в країні та в Україні. Пані Мігок висловила бажання, щоби при кожній місцевій організації діяв хочби маленький артистичний гурток. Як інспектор з питань освіти рідною мовою пані Мігок виявила стурбованість браком достатньої кількості підручників і кваліфікованих учителів, що

Має слово депутат Іван Марочко

позначається на рівні засвоєння знань та володінні українською мовою.

Звіт пані Лучії Мігок був конкретний і діловий, і це особливо оцінив у своєму слові Іван Кідещук.

Прикро, що пані Мігок не згадала ні словечком вклад Івана Боднаря в успішну роботу керівного комітету Сучавської філії, адже до епізоду «морганівщини» він керував ним. Наприклад, могла згадати про те, як тому два роки Іван Боднар прекрасно організував Свято Шевченка у Негостині, на яке приїхав видатний поет, герой України, Іван Драч, де були присутні парламентарії, представники повітових органів державної влади.

У своєму слові pro domo (про себе) пані Лучія Мігок підкреслила, що вона натуралізована буковинка, оскільки її батько служив 30 років священником на Буковині, що минуло вже 28 років як тут вийшла заміж, що вона починала разом з Борисом Петрашуком діяти в рамках СУРУ.

Незалежно від того, хто вийде головою, я буду працювати на ниві української освіти, в проведенні фестивалів. Буковину ніхто не роздітить – запевнила пані Лучія Мігок.

«Я чесний і чистий»

Так відповів Борислав Петрашук на досить недоречне запитання голови СУРУ Степана Бучути, чи не має він справи («роботи») з судовими органами, бо, мовляв, ходять такі

Борислав Петрашук запевняє, що він «чесний і чистий».

(Закінчення на 6 стор.)

чутки. Відповів впевнено, без вагання, як людина, котра не має чого приховувати, не має неправди за собою.

Та і весь дискурс Бориса Петрашука про себе і свою програму мав високу тональність, він запевняючи делегатів: «докажу, що я козацького роду». Тут є й певна патетика, але й переконання, що виховання батьками в українському дусі можна прищепити й буковинським українцям.

Для цього, на його думку, треба «відновити статус українця», говорити українською мовою з людьми на всіх зустрічах і заходах, та насамперед з членами майбутнього керівного комітету філії. На переписах населення українці повинні декларуватися українцями – «якщо не записуємося українцями, то ми не існуємо».

Борислав Петрашук відмітив, що є організації, які мають сотні членів, та яка їх свідомість, активність? «Всі знають, що треба робити, та не знають як це робити».

Сучавська філія СУРу повинна бути вогнищем української культури та духовності. Крім того, люди повинні гуртуватися навколо церкви – підкреслив кандидат Борислав Петрашук.

Результат голосування відомий – Борислав Петрашук набрав на три голоси більше від пані Лучії Міжок.

Новообраний голова волів назвати склад членів своєї команди, тобто членів керівного комітету Сучавської філії:

БОРИС ПЕТРАШУК – голова
ІЛЛЯ САУЧУК – перший заступник голови
ІВАН КІДЕЩУК – заступник

ПОЗАЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ СУЧАВСЬКОЇ ФІЛІЇ СУРУ

Новий голова філії Борислав Петрашук дякує за виявлене йому довір'я

МИКОЛА КРАМАР – заступник
ФЕЛІЦІЯ ГРИГОРАШ – секретар
ПЕТРО ШОЙМАН – член
ВАСИЛЬ ШОЙМАН – член
ВАСИЛЬ ПАСКАР – член
НИКОЛАЙ ЧОКАН – член
ВАСИЛЬ МЕХНО – член
МИХАЙЛО ГЕОРГІЙ – скарбник

«Це несправедливо!»

Обрана Бориславом Петрашуком команда викликала невдоволення багатьох найбільше тому, що до неї не увійшла пані Лучія Міжок. Та новообраний голова твердо стояв на своєму, і склад комітету був проголосований.

Після конференції я мав розмову з Мико-

лою Майданюком, членом комітету Серетської організації, який сказав, що це несправедливо, щоби Серет не мав представника у керівному органі філії.

Немало пересудів було і у зв'язку з тим, що в комітеті забагато негостинців (І. Кідещук та Феліція Григораш) і балківчан (Б. Петрашук, Петро Шойман і Василь Шойман) «на кілька квадратних кілометрів», в тому розумінні, що Негостина і Балківці села сусідні, що аж двоє з Бродини – Михайло Георгій і Василь Мехно.

Очевидно, у виборі своїх співробітників Борислав Петрашук вирішив покладатися на людей, з якими працював у «виборчій кампанії», яка передувала конференції, до яких має довір'я.

У невдоволених є своя правда: пані Лучію Міжок прогнала головування з мінімальною різницею. До того ж у комітеті немає людини, яка займалася б питаннями освіти, насамперед освіти рідною мовою, а вона ж працює у повітовому шкільному інспектораті з гарними результатами, маючи учнів-олімпійців. А уточнення нового голови про те, що в пані Міжок вдосталь роботи в інспектораті і на чолі жіночої організації не переконало її прихильників.

У конференційному залі було понад півтора сотні делегатів і запрошених, і це переконало мене, що в сучавських українців є велика потенційна сила, яку треба спрямувати в русло відродження національної свідомості. А офіційна за останнім переписом цифра – 5600 – далека від реальності.

Фото: Філарет УНГУРЯНУ

У Сучавщині відбулися вибори у місцевих організаціях і на рівні Сучавської філії СУРу.

Я був членом бувшого комітету Сучавської філії СУРу і брав участь у багатьох місцевих виборах.

Кому «не стало» місця...

Місцями присутність була скромна, але в Сереті, Негостині, Балківцях, Ульмі, Палтіну, Данилі, Качіці були присутні багато членів.

Кілька прикладів: у Сереті – 240, у Негостині – 150, у Балківцях – 100, у Данилі та Палтіну зверх 50.

В багатьох організаціях кандидував тільки один на посаду голови.

Там де було по два кандидати, вибори були бурхливі, але щось там сталося не так, як потрібно.

У Радівцях були два кандидати – Василь Паскару та Вікентій Николайчук. Виграв В. Паскару, а В. Николайчук не «вмістився» в комітет Радівецької організації.

Моя точка зору? Помилка! Адже В. Николайчук викладач, журналіст, активіст на ниві культури, він був навіть депутатом від української меншини 1996-2000 рр.! Шкода!!!

У Сереті змагалися Мігай Мігаеску-Анюк та Зірка Янош. Виграв М. Анюк, а Зірка Янош не знайшла місця в комітеті! Ошибка таваріці!

На конференції Сучавської філії СУРу, після якихось там викрутів, залишилися два кандидати: викладачка Лучія Міжок та інж. Борислав Петрашук. Розуміється, в керівному комітеті пані Лучія Міжок не знайшла місця!

Моя точка зору? Неправильно!

Микола КУРИЛЮК

Місце пані Лучії Міжок було в комітеті

Вже час нам звикнути до гласності і свободи слова, і кожному сурівську подію більшої чи меншої ваги висвітлювати правдиво та всебічно, не остерігаючись спірних думок про неї, навіть якщо комусь чи чомусь вони невігідні. Бо у такому складному механізмі, як, приміром, Союз українців Румунії, у його діях, одностайності, навіть скерованої, бути не може, адже організація складається з людей, в яких свої переконання, ідеї та погляди. А у великих цілях, скажімо у таких, що стосуються національного відродження повинна існувати солідарність, скерована в єдине русло та єдине змагання.

Тому у висвітленні позачергової конференції Сучавської філії СУРу ми вирішили подати різні опінії, часто протилежні, щоби всі події, які розгорнулися навколо неї, стали відомі тим, хто боліє за українську справу.

У вересні надрукуємо обширне інтерв'ю з новим головою Сучавської філії Бориславом Петрашук, щоби ознайомити українську громаду з його візією щодо майбутньої роботи цієї важливої організаційної структури.

М. МИХАЙЛЮК

Рішенням Ради Союзу Українців Румунії було звільнено Івана Боднаря зі всіх функцій у структурах СУРу, а головню з першого заступника голови СУРу та голови Сучавської філії.

За порушення Статуту І. Боднарю ще влітку 2012 р. обмежено доступ до фінансових справ філії.

Маючи на увазі, що до чергової конференції ще два роки, згідно з передбаченням Статуту Рада вирішила організувати поза чергову конференцію філії, котра відбулася 28 лютого у Сучаві.

Конференцію відкрила пані Міжок Лучія, перший заступник голови філії, котра вітала високоповажних запрошених: Генерального консула України в Сучаві п. Василя Боечка із дружиною Надією Боечко, голову СУРу Степана Бучуту, депутата в Румунському Парламенті Івана Марочка та інших.

На конференції був присутній пан Михайло Михайлюк – шеф-редактор газети «Український вісник», член Спілки письменників Румунії та Національної спілки письменників України.

Після коротеньких вітальних промов високоповажних гостей, голова СУРу Степан Бучута в алфавітному порядку дав слово кандидатам на функцію голови Сучавської філії СУРу, котрі представили свої «Curriculum vitae», професійну та громадську діяльність.

Пані Лучія Міжок підкреслила, що працює в Сучавському повіті понад 28 років, що її батько, священник Іван Арделян, приблизно 30 років служив у Качіці та Балківцях, її брати-отці Іван та Лівіу служили в парафіях Сучавського повіту, а брат Валентин-Петро є отцем парохом у с. Ізвоареле Сучевей.

Одружена з священником уродженцем села Сфинтул Іліє, що в сусідстві з Сучавою. Пані Міжок представила становище навчання на рідній українській мові. Це, як шкільний інспектор, а як викладач делегати дізнались, що має кілька олімпійців з української мови та літератури.

Пан інженер Борислав Петрашук, син учителів з села Балківці, має два мастерати, працює як менеджер-адміністратор у своїй фірмі. Брав участь у будівництві української сучавської церкви з храмом «Св. Апостоли Петро і Павло», де був обраний епітропом (опікуном, завідуючим церковним майном). Значить, чесна, правильна і побожна людина, як сам пан Борис висловився перед делегатами конференції.

Нормально після виступу кандидатів на звання голови повітової філії треба було, щоб делегати обговорили діяльність цих двох кандидатів, а потім голосували. Також, по-моєму, делегати повинні були пропонувати членів комітету, а потім, на першому засіданні, встановити функції і повідомити делегатам. Та новообраний голова вийняв список із кишені і прочитав членів комітету. Ніхто не зміг переконати пана Борислава, що в складі комітету повинні бути і представники жіночої організації та школи, які представляла пані Лучія Міжок. Пана Борислава знаю ще за студента. Нераз ми зустрічалися на засіданнях Сучавської філії СУРу та на інших подіях, і завжди розмовляли про наші справи.

Мені не віриться, що така високоосвічена людина, із двома мастератами, побожна, котра знаходиться завжди між священниками, не брала до уваги зауваження голови СУРу Степана Бучути, що в

Пані Лучія Міжок поздоровляє Борислава Петрашука

комітеті повинні бути представники школи та жіночої організації. Пояснення пана Борислава, що пані Міжок не може бути в членах нового комітету, бо в інспектораті «має дуже багато роботи...» недопустиме, необдумане.

У Новому Завіті Апостол Петро, звертаючись до християн, каже: «Покажіть у вашій вірі чесноти, в чесності розсудливість» (2 Пст. 1,5).

Мабуть, наш голова мав «режисера» і мав обов'язок не порушити його вказівки. Те, що робиться без розсудливості, може принести шкоду замість користі.

Відоме нам вчення Православної Церкви про віру і благочестя треба показувати на ділі, при тому не лицемірно, а щиро, щиросердно виконувати все, що ми знаємо з цього вчення: «Якщо це знаєте, блаженні ви, коли виконуєте» (Ін. 13,17).

Між пані Лучією і паном Бориславом була різниця у три голоси. Вони близько в рівновазі і тому, як делегат, засуджую рішення не допустити в комітет людину, з якою так добре співпрацювали довгий час. Він знає дуже добре її заслуги, були разом у нас у виборчій кампанії у травні минулого року, на фестивалі цього року.

Хочу назвати кілька із добродійних справ пані Міжок та її чоловіка пароха у великому сучавському с. Босанч:

– бувшій учениці Національного коледжу «Міхай Емінеску» Марії Габур, студентці Сучавського університету українсько-румунської мови, котра походить із багатодітної і бідної сім'ї с. Лупчина, гр. Ульма, заплатили минулого року житло у Сучаві, допомогли їй здійснити екскурсію в Іспанію, яку одержала за перше місце в Олімпіаді з української мови та літератури, допомогли грішми проф. дрд. Віоріці Величко зі Бродини, якій згоріла частина господарства;

– учні пані Міжок є преміантами Національної олімпіади з української мови;

– є автором посібників з української мови та літератури;

– як інспектор вона доклала багато зусиль в організуванні шкільних конкурсів;

– як перший заступник голови Сучавської філії СУРу організувала події в ізольованих селах та присілках.

Юрій ЧИГА

І все ж таки треба любити греків...

«Все що ми є – результат того, що ми думаємо про себе»

(ДЕСЯТЬ УРОКІВ ЖИТТЯ ВІД БУДДИ)

Щоб вселити недовіру в когось або в щось, часто вживається вислів: «Боюсь данайців (греків) навіть тоді, коли вони приносять дари».

Ці слова троянського жреця Лаокоона та подібні застереження провидниці Ксандри не переконали троянців не відкрити браму їхньої фортеці Одисеєвому дерев'яному коню. Наслідки відомі з історії...

Греки, як і будь-котрий народ, зазнали у своїй багатовіковій історії безліч перемог та поразок, але створили одну із найсолідніших основ світової цивілізації. Чудо-диво?... Зовсім ні! Внаслідок бурхливого життя-буття, вони скоро збагнули, що «...можемо бути кращими, тільки якщо отримаємо світлий розум» (Сократ). Той же Сократ вважав, що науку треба дарувати народу безкоштовно, він не вимагав ні копійки від своїх учнів! Платон присвятив всі свої зусилля знайденню моделі найправильнішого суспільного порядку та управління людом і дійшов висновку: «Правда – це гармонія; в людині це поєднання трьох внутрішніх сил – мислення, чутливості і волі, а в суспільстві це поєднання трьох сил – провідницької, войовничої та робочої». Одна із ключових його наук: «Історія це серйозна гра, в якій важливішими є ідеї, аніж факти!» І вони, греки, заклали основи так званої демократії. Арістотель, кого Платон вважав, що прочитав все, найяскравіше виявив роль правди: «Друг мені Платон, але найбільше мені друг – правда!» Арістотель стане основоположником логіки та подарує науковому мисленню метод силогізму. Якщо взяти до уваги хоч три із його вчень, то, вважаю, найкраще було б запам'ятати те, що «Все у Всесвіті здійснюється з певною метою», «... людина є правою чи не правою, навіть мудрою – не випадково» і «Держава (як і індивід) не може досягти успіху без чеснот і мудрості».

Вже чую як фрондевали «підсвідомості» дорікають, що знову застрягаю в історії та ще суну носа у філософію... Так що вибачаюсь перед «світовими очевидцями» і щиро признаюсь в моїй добронаміреній меті: так заохотилось поставити на основи правильного та мудрого мислення розгортання неординарної конференції Сучавської філії СУРУ 28 липня з найголовнішою ціллю денного порядку – обрання нового проводу!

Робота конференції розпочалась словами п. Лучії Міжок, першого заступника голови вшого проводу: «Дай Боже, щоб наша конференція відбулася у мирі, спокої та порозумінні!». Запрошує президію зайняти почесні місця та надає слово голові СУРУ, щоб вести діяння.

Голова СУРУ Степан Бучута слушно пояснює причини скликання позачергової конференції, а саме грубі порушення статей 10-ої та 23-ої Статуту СУРУ бувшим головою Сучавської філії Іваном Боднарем:

«Головно після Конгресу СУРУ в Тімішоарі 2011 року Іван Боднар почав грубо порушувати статут СУРУ, бо він хотів стати головою

СУРУ. Не буду подавати подробиці, тому що все було преставлене в нашій пресі, і не тільки. Він подав скаргу до суду, щоб відкласти і цю конференцію, але суд рішив, що все є в рамках закону. Маємо двох кандидатів, обоє гідні зайняти функцію голови Сучавської філії. Але, по-перше, дозвольте запросити до вітального слова високоповажних наших гостей та скликаних.»

Генеральний консул Василь Боєчко: – Ми християни і я хочу сказати, що для всіх українців сьогоднішній день є великим святом – Святого Володимира Великого, що здійснив 988-го року хрещення Київської Русі. Це був того часу великий крок в духовній та душевній емансипації української народності. Хочу привітати священика І. Мадяра, який при святій літургії в українській церкві Святих апостолів Петра і Павла в м. Сучаві відзначив це величезне наше свято. Якщо ви знайшли часу в цей великий день, щоб відгукнутись на запрошення СУРУ, то я бажаю Вам міцного здоров'я та успіхів в роботі конференції. Не буду говорити про тих багато заходів, яких ми провели разом із Сучавським СУРОм, вони були різними і плідними. Хай Вам Бог допомагає!

Депутат Іван Марочко: – Добрий день! Шановний пане генеральний консул Василь Боєчко! Шановний пане голово Степан Бучута! Дорогі українці Буковини! Я хочу насамперед щиро подякувати за запрошення, особливо пану голові, хоча я тут себе почуваю як вдома, як в своїй хаті, бо я родом із Буковини, бо душа тягне завжди на Буковину, до рідні. Кандидати, які сьогодні змагаються за честь голови нашої філії, є щирими українцями, добре підготовленими для очолення наших українських організацій на повітовому рівні, є особи відкритої душі.

Ви, як щирі буковинці, вибирайте найкращого, вибирайте того, котрий вміє найкраще єднати наші зусилля, вміє роздобувати грошові ресурси, складати проекти, які б піднесли рівень наших заходів на найвищий щабель.

Михайло Михайлюк: Я буковинець, я горджуся цим і мені просто болить душа, коли на Буковині справи не розгортаються так, як годиться. Як журналіст я брав участь у кількох виборчих зібраннях місцевих організацій, тому що хотілось відчутти особисто пульс гараздів та негараздів наших українців-буковинців. Були з цієї нагоди і неприємні сюрпризи: хтось звинуватив мене в шпигунстві за інтересами п.

Бучути! Якщо це не було б смішно, то принаймні безглуздо! Шпигунство, взагалі, має за ціль отримання якихось вигод. Я насправді хочу для Буковини найкращих вигод... Це, мабуть, моє шпигунство!

Пані Міжок, пане Борис, шановні кандидати, ви маєте певні заслуги в наших діяннях, ви гідні функції голови і мені хотілось би, щоб найкращий, за оціненням сьогоднішнього скликання, виграв і погратулював того хто програє!

Голова Марамороської філії Мірко Петрецький: – Слава Ісусу Христу! Слава навіки Богу!

Мені надзвичайно приємно бути сьогодні тут перед Вами! Хочу від щирого серця передати привіт українців Мараморощини і побажати успіхів Вашій конференції. Мені не хотілось би навіть і подумати, що комусь майнула б думка, що хтось-то сумнівався б в тому, що наша присутність спричинила б якийсь-то, принаймні найменший, вплив! Тому я хочу тільки побажати Вам багато успіхів, здоров'я і миру, а решта залежить тільки від Вас!

Іван Робчук: – Ваша Ексцеленціє! Шановні делегати! Конференція, в якій беремо участь, стала потрібною тому, що треба компетентного комітету на рівні повітової філії Сучавщини, який захищав би інтереси всіх українців цього регіону, а не тільки власні інтереси.

Сьогодні вибори чесні, в новий провід ввійдуть гідні українці, які не будуть віддаляти добрих українців від структур проводу, як це робилося дотепер, а на це треба завжди дотримуватись нашого Статуту.

За останнім переписом у Сучаві тільки 5.698 українців! Це катастрофічна цифра; таку цифру можна знайти навіть в одній комуні, наприклад, величини комуні Дарманешти.

Національний елемент відіграє велику роль. Уряд надає нам грошову субсидію на підставі числа українців в складі населення держави. Наші українці пошкодили самі собі!

Треба буде надати спеціальної уваги школі. Наші діди та прадіди захищали свою рідну мову, а ми не в змозі її затримати. Румунія створила умови, щоб діти вивчали рідну мову. Закони держави дозволяють вивчати рідну мову в різних формах, по класах, по групах,

І все ж таки треба любити греків...

але в багатьох селах це не робиться і тому багато українців забувають свою рідну мову, а потім забувають, що вони українці.

Лучія Міжок: Годилося б представити звіт праці СУРУ в цілому, але документи, які свідчать про всі наші заходи, в більшості засекречені бувшим головою і тоді я звернуся конкретно до проблем навчання, галузь за яку відповідаю в якості інспектора по викладанню рідної мови.

Сильні точки наших діянь були:

– збереження подальше нашої ідентичності – мовної, культурної, історичної, релігійної;

– краще розповсюдження наших заходів в пресі, по телебаченню та Інтернеті;

– реорганізування місцевих організацій, що привело до збільшення членів СУРУ на тисячу (нині нараховуємо 3.250 членів);

– були ідентифіковані місцевості, в яких існують можливості заснування нових організацій;

– наші артистичні гуртки продовжують зберігати рідну культуру: пісні, звичаї, традиції;

– найважливішими подіями продовжують бути: Дні Шевченка, День України, святкування Ольги Кобилянської, фестивалі гуцулів;

– в багатьох школах були засновані нові групи навчання рідної мови;

– збільшились форми шкільних конкурсів: Свято рідної мови, Разом в різноманітності, Декламування віршів, Олімпіада рідної мови;

– були організовані курси удосконалення для викладачів української мови в Україні;

– такі колективи, як «Козачок», «Коломийка», «Замкова надія», «Негостинські струни», «Полонинка», «Червона калина» дійшли до високого рівня виконання, за що – хвала і шана їм!

Стосовно слабких діялянок нашої діяльності:

– відсутність відповідних підручників для викладання української мови;

– відсутність нової програми та посібника для викладання Історії традицій української меншини;

– відсутність методики викладання рідної мови;

– погане стимулювання педкадрів, що відзначаються в позакласній діяльності;

– досить слабкі стосунки з родичами дітей, які вивчають рідну мову;

– недостатнє обладнання кабінетів української мови;

– нездійснення таких заходів, запропонованих мною: викладач року, художній керівник року; це були б нагоди обміну найкращого досвіду в навчальній та в артистичній діяльності;

Іван Кідешук: – Із доповіді першого заступника голови нашої повітової філії та з інших інформацій випливає чітко висновок, що ми працюємо гарно та плідно.

Тому що тут були скликані найкращі українці повіту Сучави, тому і кандидати на функцію голови є особи добре приготвлені для такої почесі. Жаліємо, що так сталося,

що змушені були організувати позачергову конференцію, але Буковина є Буковиною, люди люблять працювати, люблять правду. Надіюсь, що нові лідери, маючи досвід попередників, але і власні якості добрих менеджерів, зможуть добре попрацювати на користь всіх українців нашого повіту. Бажаю успіхів!

Коля Курилюк: – Шкода, що немає пана Івана Боднаря, бо ми працювали на початках дуже добре. Результати були прекрасні. Але

Зал був переповнений

потім щось сталося, щось не так, як потрібно, продовжувалось!... В кінці-кінців наші українці так розділились, що на наших заходах вже говорили так: «Туди не іду, бо там Боднар!» Віднині надіюсь, що всі українці будуть казати: «Іду скрізь, і до домівки, і на всі заходи, бо вже нема там Боднаря, там тільки прекрасні люди!»

Я подаю в журнал «Флакера луй Пеунеску» дуже багато фотографій із наших заходів, бо в наших газетах чомусь «бояться» деколи подавати їх, або існують причини невідомі мені! Мабуть, із тих самих причин не публікуються і мої спірливі проблеми відносно гуцулів, рутенців, українців! Єдине моє бажання є, щоб настало, нарешті, між нами порозуміння! (К. Курилюк уточнив мені, що має на увазі газету «Curierul ucrainean» – М.М.)

Борис Петрашук: Шановна президіє! Шановний пане Генеральний Консул! Шановні українці! Мене звати Борис Петрашук і я подав документи кандидата на посаду голови Сучавської філії СУРУ. Народився в с. Балківцях, в родині вчителів. За батьками та прабабками я належу українській національності. Вихований в козацькому дусі, в повазі до людини і до правди. Освіту отримав в рідному селі, в м. Сереті та Сучаві. Фахові удосконалення затвердив двома мастератами. Одружений і маю шестеро дітей.

Про СУР та сурівські діяння мені відомо з 1993 року, відколи став членом нашої організації. Був присутній на всіх подіях. Брав участь на останніх двох конгресах і пізнаю всіх керівників наших структур. Обізнаний в проблемах українських організацій в Сучаві. Вважаю, що одна із найголовніших проблем є довіра в провід! Найголовніша із моїх цілей це спілкування українською мовою, говорити гідно, щиро, відкрито. Події були і будуть, СУР буде підтримувати і надалі їх, але те, що стане на першому плані, буде постійне піднесення свідомості приналежності українському етносу.

Щодо зниження числа українців за останнім переписом, то, окрім об'єктивних ситуацій,

припустились і нечесні процедури. Сказано було, що через заблокування фондів заблокувались діяння. Що ми хочемо зробити? Багато знають, що треба робити, але мало знають як треба робити! Вважаю, що, поперше, треба постійно вивчати рідну мову, залучувати до цього школу, церкву та інші установи, створити в СУРі культурну спільноту, а політику залишити тільки в обов'язках депутата. До наших зусиль треба залучити і європейські фонди через добре обдумані проекти.

Єдине моє бажання є те, щоб Ви зробили вибір на користь українців Буковини! З повагою, дякую Вам!

Лучія Міжок: Я люблю менше говорити, а більше робити! Народилась в сім'ї українського марамороського отця Івана Арделяна і є першою із його дев'ятеро дітей. Ви знаєте дуже добре моїх батьків та братів, вони працювали і працюють і нині в селах Буковини.

Одружена тут на Буковині, де тому 27 років спізнала справжню любов і так сталося, що сьогодні відзначаю цей ювілей. Мій чоловік священник і маємо

четверо дітей.

Люблю боротися чесно і вважаю, що не має значення хто поборе. Ми почали цю боротьбу разом і я впевнена, що між нами буде порозуміння.

Щодо галузі навчання, на мою думку, я попрацювала старанно, а результати шкільних олімпіад, конкурсів, отримані премії, вповні свідчать про це. Буду старатись, щоб в наших заходах брали участь всі бажаючі колективи, а залучувати церкву, мерії та інші установи до наших діянь, то я вже це робила і буду надалі робити.

Буковину ніхто не розділить, ніхто не продасть і ми докажемо всім, що ми тільки українці!

Бажаю Вам багато здоров'я, миру і злагоди, успіхів у всьому!

Прошло голосування. Новообраним головою став Борис Петрашук. Отримав більшість на три голоси.

Ого-го! Загомніли «фрондиволи підсвідомості», – міг встановити різницю і тільки один голос! Могло, але не було! – коротко втнув я.

Постій, постій, ти ... – аж скрикнули вони, – як ти ... рекомендуєш любити греків, потім подаєш другий урок Будди, потім слова учасників конференції. То кого нам любити?!...

Якщо серйозно, то ... любіть «отримувати світлий розум» (Сократ), любіть наводити «гармонію в собі і в суспільстві» (Платон) і любіть «досягати успіху тільки на основі чеснот і мудрості» (Арістотель); якщо будете уважними на слова своїх ближніх, то дізнаєтесь, що вони думають, якщо будете уважними на їхні факти, то пригадаєте, що вони говорили, якщо все це будете пригадувати, то станете наймудрішими виборцями! Це... так, по Орійському шляху самоздійснення людини (істинного думання, істинного слова, праведного діяння)!

Агаа!... – роззявились вони.

Євсебій ФРАСИНЮК
Фото автора

Прийшов Спас, пішло й літо від нас

До найбільших серед дванадцяти річних празників християнського календаря належить і Преображення Господнє, або, як у народі ще називають – Спас, Великий Спас, що припадає 19 серпня. Він вважається третім святом після Різдва та Великодня.

Перший Спас 14 серпня, а третій 29 серпня. Але ні перший, ні третій не відіграють такого значення, як Великий.

За біблійною наукою, у цей день Ісус Христос разом зі своїми учнями піднявся на гору. Посеред ночі довкола осяйнуло дивовижне видовище – їхній учитель у блаженному освітленні здіймався на небеса. Присутнім начебто почувся голос, що Ісус є намісником Бога на землі. Він мовби об'єднував землі й небесні начала. Звідси й назва свята – Преображення Господнє.

Проте, в народі празник Спаса мав і світське значення. Його пов'язували зі святом врожаю. Наші пращури також відзначали закінчення жнив'яної пори. В минулому в церкві освячували дари природи: яблука, сливи, груші, бжоліні стільники, мак, моркву і т.д.

Зі Спасом, котрий символізує завершення хліборобських жнив, співпадає й початок храмових празників. На храм сходилися родичі, знайомі й навіть чужі люди з сусідніх сіл, приїздили на відправу священики з сусідніх сіл. Це була велика подія для села.

Спас вважався завершенням літа.

Про це мовлять і приказки:

* Прийшов Спас – бери рукавиці про запас.

* Спас – усьому час.

* Як прийде Спас, то комарям урветься бас, і як прийде Пречиста (28 серпня) – забере їх нечиста.

Не всюди в Україні Спас відомий під цією назвою. На Закарпатті і нашими українськими селами, що на Мараморощині, празник йменується тільки як Преображення. Тут не святять ні продукти, ні овочі. Тут проводять обряд «мирування». Священик у церкві мирує людей – робить на лобі водяні хрестики. У природі на цей час відчутно спостерігається подих осені.

Тому й мовиться: «Прийшов Спас – пішло літо від нас».

Празник Преображення в Кричунові

Коли я жив на Мараморощині в селі Луг над Тисою, то кожною року я йшов на Храм в Кричунів, тому що дружина Одоця з Кричунова. В Кричунові церква гарна і велика, подвір'я дуже велике, а недалеко церкви – цвинтар, де вічним сном спочивають предки кричунівців.

В цей день приходять в село сини і дочки села, щоб похрамувати з своїми родичами.

З села вийшло більше ніж 15 священиків. Одні з них працюють на Мараморощині, інші банатськими селами і навіть в Америці, як Бучук Василь (Ласло), мій колега класу в ліцеї.

Приходять на храм протоієрей православної української церкви в Румунії отець Іван Піцура, пані Терезія Малярчук Шендрою, редактор часопису «Український вісник», які є родом з Кричунова.

Микола КОРНИЦАН

День української культури у селі Мала Реметя

7 липня відбувся День української культури у селі Мала Реметя Тіміського повіту. Організатори цієї події Анна Грінь, Василь Нан, Микола Грінь з допомогою Союзу українців Румунії.

На урочистому відкритті були присутні депутат СУРу Іван Марочко, Юрій Глеба, голова Тіміської філії СУРу, Ярослава Колотило, радник у Міністерстві культури, Степан Бучута (з Тімішори), пані Мігаєла Бумбук, мер села Машлок Франціск Барта і художні колективи, які приїхали з Бухаресту і Щуки.

Дякуємо депутату панові Івану Марочку, пані Ярославі Колотило, яка нас підтримувала і допомагала, панові Юрію Глебі, голові Тіміської філії, заступнику голови місцевої організації Всеволоду Вершигорі, Степану Бучуті, пані Анні Блаж з м. Лугож.

Хочу подякувати всім колективам, які виступали, «Зорі», яка зачарувала всіх гарними піснями, пані Маріанні Брашовяну, яка керує танцюристами, пані Мігаелі Бумбук та її дочці Меліссі, яка також зачарувала всіх українським танцем.

Анна ГРІНЬ

«Співжиття» і телебачення

Після грудневої революції у TVR була заснована передача «Співжиття». Від українців там працювали Іван Непогода та Олександр Самбор.

Були і такі часи, коли О. Самбор знімав дещо про фестивалі «Співжиття» у Марицеї. Якби знімав би цілі фестивалі, то нині могли мати цілу «антологію!»

Час минув, і майже все пропало.

Ми вже не маємо нашу людину у телебаченні. Чому?

Наші культурні заходи ніхто не знімає, не дає по телебаченню...

Фестивалі «Співжиття» відбуваються рік за роком. Хто повинен запросити телебачення?

Ось дійшлося до дванадцятого випуску «Співжиття», який цього року відбувся в громаді Ульма, Сучавський повіт.

Розуміється, телебачення з Бухаресту не було, а там мали що знімати.

Але ми мали щастя, що фестиваль знімало сучавське телебачення «TV Plus Suceava», де працює і марицейський Валентин Кідовець.

Він веде інтересну телепередачу, яка називається «PRESA PE STOMACUL GOL», в якій говорить і про діяльність українців Сучавського повіту.

Вернемося до фестивалю в Ульмі.

Те, що знімалося там телебаченням «TV Plus Suceava», журналіст Релу Урсаке представляв цілий тиждень по місцевому каналу, і це кілька разів на день!

Честь їм!

М. КУРИЛЮК

У банатському місті Решіца, що налічує понад 600 українців, які походять в більшості із навколишніх сіл Караш-Северінського повіту, була побудована церква Св. Апостолів Петра і Павла, яка 2 червня була торжественно освячена. Як відомо, у цей край українці переселились вперше на початку 20-го століття із Закарпаття і Галичини.

Парафія була заснована 1 липня 2002 року, а парохом був посвячений отець Петро Попович. А 2003 року після того, як Рада муніципалітету Решіца виділила для українців ділянку землі на березі річки Бирзави на бульварі Мунчі, закладено основу невеличкої церкви і парафіяльного дому для священника. Ідею заснувати українську парафію підтримували у той час голова місцевої організації СУРу Іван Шімоня і багато вірників міста, а отець вікарій Іван Піцура і отець протопоп Ілля Албічук підохочували їх до цього величавого і духовно потрібного дійства, знаючи, що Церква єднає людей і допомагає зберегти ідентичність.

Фундамент майбутньої церкви був освячений 12 липня 2009, в день храму церкви Св. Апостолів Петра і Павла, коли були посвячені дзвіниця і п'ять божих хрестів для майбутніх куполів церкви, привезених спеціально із України. Від Христового Воскресіння минулого року почалось Боже служіння у новозбудованій церкві.

У церемонії посвячення Божої церкви Св. Петра і Павла, яка в цей день отримала від Румунської Патріархії дозвіл носити одночасно й ім'я Святих імператорів Константина і Єлени, взяли участь високопреосвященні отці – митрополит Ардялу Лауренціу як офіційний делегат від імені Преосвященного отця Патріарха Румунії Данієла, Єпископ Карасебешу отець Лучіян і багато румунських священників, а із України – преосвященний отець Мелетій, єпископ Хотину, що належить до Митрополії Чернівців і Буковини.

Велике число українських священників прибуло сюди із цілої Румунії на чолі із отцем Вікарієм Іваном Піцурою, що представляє Український вікаріат, і отцем протопопом Іллею Албічуком, що очолює банатський Український Прото-

Посвячення нової української церкви у Решіці

поплат Православної Румунської Патріархії. В посвяченні взяв участь собор із понад 40 українських і румунських отців-служителів.

На цю велику подію прибуло чимало представників місцевої влади – Повітової Ради, Мерії міста Решіци, депутати, між якими і депутат, котрий представляє українську громаду у Румунському Парламенті, пан адвокат Іван Марочко, голова Караш-Северінської філії Союзу Українців Румунії Іван Лібер, генеральний секретар СУРу Люба Горват, багато поважних гостей і християн, які в цей день бажали бути тут, щоб мати духовну радість увійти у божий вівтар, як це дозволяє Церква тільки у день посвячення. І в знак шани і подяки тим, що трудились для побудови і довершення цієї Божої церкви, в кінці служби було вручено багато різних нагород і медалей. Між іншим, СУР,

через свого представника п. Степана Бучуту отримав від самого Преосвященного Патріарха Румунії Данієла Почесну грамоту.

У своєму слові Єпископ Мелетій із Хотину підкреслив, що «сьогодні для православно-християнства величезне свято, бо відтепер українці Решіци будуть мати незрівняну радість молитися у своїй красивій і великій церкві, яку Бог допоміг освятити».

А митрополит Ардялу, високопреосвященний отець Лауренціу, відмітив: «Зв'язок із Богом людина реалізує тільки молячись рідною мовою... І ми не помилились, коли вірили, що з цієї донедавна маленької церковці виросте така ось велика церква, де бачимо з радістю, що не вміщуються сьогодні люди. Якщо у вівтарі служило так багато священників – це добрий знак, що вони близькі один одному – будь вони українці чи румуни».

І дійсно, Банатська Православна Церква не тільки словами засвідчила щирі підтримку всіх своїх християн, незалежно від національності, а і поступами. Українців вона особливо шанує і тому, що вони тут відмічаються своєю ревною богомільністю.

Тоді, коли в інших регіонах Румунії місцеві преставники Церкви обмежують українцям можливість служити і молитися рідною мовою у церквах, побудованих їх предками, більшість стремлень українців Банату Православна Церква старалася здійснити. Слід тут згадати представника-демократа, Отця Митрополита Корняну, який не тільки, що не відмовив, а ще й допоміг українцям побудувати і посвятити прекрасну українську церкву Святого Володимира у місті Лугожі. Нещодавно вона урочисто відмічала своє 20-річчя посвячення якраз 28 липня, у день відзначення 1025 років від хрещення Київської Русі! І ще багато інших церков «виросло», слава Богу, у селах і містах банатського краю (Реметя Міке, Сока, Петроса, Сеніколаул Маре, Карансебеш і скоро буде собор у м. Тімішорі), куди наплинуло в останні десятиліття, як друга хвиля міграції, досить велике число українців, в першу чергу, із марамороського регіону.

Ярослава Оріся КОЛОТИЛО

Стан, образ, натура та поведінка гуцула

В Румунії взагалі представляли і продовжують представляти фальшиво історію гуцулів, цієї етногеографічної групи українців.

Авторами цієї фальсифікації є преса, телебачення а також деякі музеї історії та етнографії. Наприклад, Богдан Лупеску, редактор журналу «Formula AS», тому кілька років взявся описувати гуцулів і прибув до Молдови Суліци Сучавського повіту, зайшов до корчми і почав «документуватися» про гуцулів. Один дуже ласкавий споживач, на ім'я «Лельо», розказав «все» про гуцулів, своїми кіньми повіз редактора до табуни коней гуцульської породи в Лучину і, нарешті, вийшов репортаж, в якому автор пише, що у гуцулів руки, як лопати, червоні, аж запалені, очі виходять із орбіти і т.д. Правда, у лісоруба долоні розвинуті, а якщо запалене лице і очі наче виходять з орбіти – це наслідок алкоголю.

Нераз прибували журналісти із камераманами у наше село робити репортажі про гуцулів, але нічого не знали про них. Я бачив документальний фільм. У ролі гуцула був інженер Касіян Балабашук із Молдовиці, який з великим пафосом підтримував, що гуцули – це народ, що має свою мову, обряди і т.д.

Фальсифікації про гуцулів, по-моєму, з'явилися через дуже поверхову документованість. Ніхто не хоче читати українських дослідників, беруться за інформаторами із дуже тоненькою підготовкою і тому редактори друкованої преси, різних телебачень, а також викладачі історії та доктори в науці великий і славний український народ поділили на рутенців, гуцулів та українців. Навіть є й такі, що ділять гуцулів на польових та лісових. Це наш обов'язок дати відповідь незнайкам та лиходійникам, організуючи симпозиуми, круглі столи та інші зустрічі на цю тему, в першій мірі із нашим етносом, щоб знали правильно історію, звичаї, побут та взагалі, культуру українського народу.

Хто хоче знати справжню історію гуцулів, то хай продокументується і дізнається, що ця етнічна група належить до великого українського народу. Ареал гуцулів – це Галичина, Закарпаття та Буковина, – території, що входили до складу Київської Русі.

Правда, у глибокій давнині гуцулів називали уцями, уцулами, уличами, навіть осілими кельтами. Кожен хотів показати гуцула із якоюсь своєю вигодою, а не так, як насправді воно є. Але всі сходилися в одному: цей народ

Карпат вирізнявся боротьбою за свободу проти всіх поневолювачів в усі часи. Ще візантійський імператор Костянтин Багрянородний (900-959 рр.) у своїй книзі «Як керувати народами», згадує, що «уци» можуть успішно воювати навіть із печенігами, одні тільки «уци» і живуть у горах. У відомій «Пісні про Роланда» у XII ст. фіксується політично-етнографічне поняття Русі і згадується про уличів – дуже подібних до гуцулів. Навіть монгольські літописи згадують і описують поширено про Карпати та їх населення. А це було 1240 року, перед нападом на Київ орд. Професор Яків Головацький вказує, що гуцул різко відрізняється від румунів, з якими межує.

Великий учений і патріот України Федір Вовк підтримує, що гуцули – українці, саме українці, а не просто, як це було прийнято їх називати, – слов'яни.

До цього всього додаємо, що слово «гуцул» вже зясовано. Етнограф Юрій Боберський у Львівському журналі «Гражда» пояснює, що це слово походить із санскриту. Ця заслуга належить українському досліднику В. Кобилюху, котрий у 2000 році розшифрував, зокрема, слово «гуцулія». Це слово складне, в якому частина «гуцу» – означає шум, гамір, а частина «лія» – течія, плін. Ці слова дають просторне значення. Отже, слово «гуцулія» – це простір, на якому шумить течія. Де шумна течія? Лише у гірських річок і потоків. Хто міг таку територіальну назву вживати? Очевидно, жителі низинних територій, де вода в руслах рік пливе тихо, спокійно, повільно. Отже, гуцулія – це термін, яким означений край гірських шумливих річок і потоків.

Звідси висновок, що гуцули не зайшли, а корінні мешканці цього краю.

А який гуцул натурою, поведінкою?

Він щось любить, а щось відкидає назавжди, і то незмінно – з глибини віків і понині. Не дає над собою панувати, бореться. Іде в опришки, гине. Його сини продовжують татову справу, і так – з покоління в покоління. Не терпить образи гонору, гідності, не дасть себе принизити, над кривдиником помститься, як треба, його покарає за приниження гідності, а не за корову чи за межу. Тримається свого гонору з діда-прадіда, своїх церковних свят, обрядів. Любить показатися на людях, любить подивитися на інші звичаї, пригостити якнайліпше чужинця, але в свій край господарювати не пускає. Охоче ходить далекими краями на заробітки, на чужині

не порядкує, радо повертається до своїх гір, де буде нові, просторі хати, жениється, бере дівчину гуцулку, робить гонорове весілля. Тоді, може, підходить приповідка:

*«Не той гуцул, що погуцуливіси...
А той гуцул, що в горах родивси...»*

Гуцул – твердий, бо й земля, що його носить, тверда. Він ніколи не млявий, не байдужий до того кого або що любить, до волі, до праці, до свого краю, до коханої. Його ніколи не б'є жінка, бо, як каже, трошки «груба» гуцульська пословиця – «То не бик, котрого корова б'є». Все ж таки, є чутки, що десь «корова біла бика...» Взагалі його кохана живе у вільному режимі. Він її не тиранить і не хвалить. Він може її зрадити, а вона, навмисно, так само. І він боїться її втратити не менше, ніж вона.

*«Іду літо літувати, білі вівці пасти.
Відав маю цього літа без любка
пропасти.*

*Товаришу, я ті лишу, не посваримоси,
Бо дівчина – не машина, не
поділимоси.*

*Товаришу, товаришу, будемо си бити,
Не ходи там, де я хожу, дівчину
любити.*

*Бо я піду в полонину овечки доїти,
А ти підеш в Коломию головку гоїти.*

У гуцульських співанках нема жіночих плачів через зраду. Гуцулка також тверда і горда, скупа на сльози. Гуцул воліє одружуватися з гуцулкою, бо вона краща від негуцулки. Гуцул розуміється на красі, сам її творить. Чоловіча та жіноча сорочка веселого вишиття. В ній перевага червоного кольору з різними нюансами, жовта і трошки зеленого. Гуцул не дається змудрувати. Він собі знає ціну.

З Богом лягає, з Богом встає, тому й Бог йому дає.

Юрій ЧИГА

Хоч із полонин сходять вівці та маржина десь коло 15-20 вересня, заможні ватаги продовжують випасати худобу на своїх пасовиськах та сінокосах. В цей період молоко жирне і виходить більше сиру та вурди.

У стаях на полонинах традиційною є виробка молочних продуктів – сиру, вурди, жинтиці і гуслінки.

Поласувати гуцульським сиром особливо любляють гості – смакота! А готують його так: свіже видоєне овече молоко сціджують, наливають у велику дерев'яну посудину, так звану путину, і ставлять г'лежити за допомогою г'легу або ринзи, себто молока з шлунка ягнят або телят, які живилися тільки материнським молоком. Сир, що відкладався в посудині, звертають у велику грудку і викладають у великий шматок тканини, щоб «стікав». Потім виставляють на дошках (пидрю) у пастуших колибах для визрівання. Визрілий сир українці низовини називають будзом, а гуцули – г'леджений сир. Його в деяких стаях, якщо немає г'легу, то завурджують пігулками, що знаходяться в кожній ветеринарній аптеці, але одержаний сир такою технологією не має якості. То не ватаг, що завгоді не приготує г'лег. Будз, сир кришать, солять, додають певну частину вурди й утрамбовують у високих вузьких діжках (бербеницях). Це і є бриндза.

Сироватка від неї вариться із добавкою молока і одержується менш жирний сир – вурда. А жинтиця залишається після вурди, яка на гірських пасовиськах вживається для годівлі свиней; теплою її п'ють невеличкими дозами при легневих захворюваннях. Холодною її споживати не добре, бо доводить до клопоту із шлунком...

До гуцульських ласощів належить також гуслінка (гусянка), котру можна при бажанні й самим приготувати. Коров'яче або овече молоко спершу прокип'ятить, а потім, трохи

Полонинський страви

оохолодивши його, додайте невелику кількість квасного молока (це так звана квасниця) і залишити на певний час до загуслення...

Дехто, щоб підвищити якість гуслінки, у квасницю добавляє свіжої сметани. Приготування гуслінки дуже просте, але обов'язково квасницю треба вживати лише тоді, коли зварене молоко вже простигає, коли вже можна його пити. В цьому весь секрет виготовлення гуслінки. Для доброго смаку рекомендується тримати гуслінку у дерев'яних кофичках або в глиняних посудинах.

Гуцули її багато запасують на зиму в щільно затканих бербеницях – це їхній ледь

не найголовніший харч на будні. А святковою стравою тут є кулеша з кукурудзяного борошна, звареного на сметані: так званий бануш. Підсолена свіжа сметана вариться на невеликому вогні 15-20 хвилин. До неї поступово досипають борошно, інтенсивно перемішують, доки масло не вистине зверху. Споживають бануш гарячим з гуслінкою. Смачного!

А скільки тут різних грибів, зокрема білих – справжніх! Сушіть, смажте, варить, їжте з кулешою. Не забудьте до цього приготувати тертий часник (саламаха). І невичерпно тут ягід, афин, гогодзів, чорниць, малин...

Отже, загостивши в край, де живуть гуцули, від голоду не потерпатимеш... Ви переконайтеся, що гуцули гостинні, щирі і раді, що приходять гості.

На дозвіллі полонинські пастухи охоче складають співанки, обмінюються оповідками-бувальщинами, переказують гірські легенди і міфи. Їхні популярні персонажі – щезуни, бісиці, біси, перевертні, яких слід боятися й остерігатися, бо можуть завдати шкоди людині. Щоб відвернути біду від себе, треба щиро увечері та вранці молитися Богу, а також постити кожної п'ятниці.

Юрій ЧИГА

Козаки і смерть

Ішли два козаки степом, надибали дерево й сіли в холодку. Один на бандурі пограває, а другий слухає.

Коли це один і каже:

– Ой, братику, біда! Смерть іде!

– Ну, то що? – каже той.

– Та вона нас постинає! Тікаймо!

– Е ні, брате, не подоба козакам утікати! Та й спека велика. Будем уже сидіти. Раз мати на світ родила, раз і помирати!

– Чи так, то й так!

Сидять. Надійшла смерть і каже:

– Оце й добре, що я вас, волоцюг, спіткала. Годі вам гуляти, у шовкових жупанах ходити та й мед-вино пити. Ось я вам голови косою постинаю!

– Стинай, – каже один козак, – на те твоя сила й воля! Тільки дай мені, милостива пані, перед смертю люльки покурити!

– Ну, – каже смерть, – коли ти мене милостивою панею назвав, то вже кури собі!

Вийняв козак люльку та як закував! А тютюн міцний, – як пішов од його дим, то

смерть аж набік одійшла.

– Оце, – каже, який поганый дух! Як це ти таку погань куриш?

– Та що ж, так мені суджено!

Як розійшовся дим та дух, смерть знов приступила:

– Ну, покував, тепер я вже обох постинаю!

– Стривай, милостива пані, дозвожь і мені перед смертю табаки понюхати!

– Нюхай, – каже смерть, – та знай мою добрість.

Вийняв той козак піпу (ріжка), бере понюшку, а сам думає, як би йому обдурити смерть, щоб і вона понюхала! Нюхнув на один бік, нюхнув на другий, крєкнув, бо табака була добре заправлена, там до неї було й чемериці, й перцю додано для моці, щоб у носі крутило.

– А що ж воно добре? – пита смерть.

– Та як кому! – каже козак.

– Ану, дай спробувати! – просить смерть.

– На, милостива пані!

Як нюхнула смерть, як закрутить їй у носі, як чхне вона, – аж косу впустила!

– Цур же йому, яке погане! Ще поганіше, ніж той дим! І як це ти паскудство вживаєш?!

– Отак, – каже козак. – Приймаю муку цілий вік, бо так уже мені пороблено, бог його зна! Мушу терпіти...

– А, – каже смерть, – коли так, то я не буду ж вас косою стинати! То не штука вмерти, а от ти чекай ще 30 літ!

Отаким чином і визволилися козаки від наглої смерті.

Подав Микола КОРНИЩАН

Народна казка

Іванко і котик вибралися з ями і вирушили далі. Ішли день, другий, третій – прибули до печери. Котик сказав:

– Тут живе ворожбит, який дуже сердитий на відьму. Ти знайди до нього, а я доти мишей половлю.

Ворожбит був старий і слабкий, як муха восени. Лежав і ледве дихав. Побачивши Іванка, сказав:

– Добре, що прийшов, легіню. Принеси водички, бо я не годен встати.

Іванко приніс води, зварив обід, нагодував старого. Ворожбит розповів:

– Як я був молодий, то всі відьми мене шанували. А коли зістарився, то спалили мою книгу й покинули мене в цій печері. Мене чекає смерть. Я тобі, легіню, видам найбільшу таємницю. Хочеш знайти Залізну гору? Тоді слухай добре. Коло печери, з південного боку, закопані чарівні капці. Розкопай їх і візьми собі. Як прийдеш до моря, кинь їх у воду – вони стануть човником і повезуть тебе до Залізної гори. Там є й озерце, з якого ще ніхто не пив...

Ворожбит не встиг більше сказати. Заплющив очі і помер.

Іванко поховав ворожбита так, як це має бути. Відтак викопав собі чарівні капці і вирушив з котиком в дорогу. Довго йшли чи мало – але дійшли до синього моря.

Іванко кинув капці у хвилі, і перед ним виріс із води човен. Сіли й попливли. За одну днину допливли до якогось острова. Коли вийшли на берег, човен знову обернувся в капці.

На острові був дуже густий ліс. Височезні дерева піднімалися до самого неба.

Тоді котик видряпався на верх найвищого дерева і роздивився в усі боки. Крикнув:

– Іванку, Залізна гора – близько.

Побігли туди, куди повів кіт. Перед горою залізли в корчі й почали дивитися, з якого боку в неї увійти. Вони мовчали, і гора мовчала.

Раптом гора заскреготала й отворилася. З неї вийшли дванадцять дівчат з кошиками в руках.

– Добридень, дівчата, – привітався Іванко. – Куди йдете?

– По ягоди. А ти хто такий?

– Я прийшов до вас у гості.

Дівчина-тростинка

– Ми гостей не приймаємо, нам вони заказані. Як наш господар-велет побачить тебе, більше не будеш ні до кого в гості ходити.

– А ви що за одні?

– Ми – полонянки господаря-велета.

– А він не боїться пускати вас по ягоди самих?

– Не боїться, бо із цього острова не можна втекти. Є лише один-єдиний човен, якого приймає це море.

– А де той човен?

– У ворожбита, що доживає віку в якійсь печері. Того човна не наздожене ніяка сила.

Іванко збирав з дівчатами ягоди й розповідав, як fajно жити там, де є багато людей і де нема таких диких нетрів. Потім запитав:

– А ви не знаєте, де ховає господар-велет золотий перстень?

– У золотій скриньці. А ключик від скриньки – в його лівому вусі. Але якщо ти забереши перстень, то заплатиш за нього життям. Господар-велет прокинеться і вб'є тебе одразу. Він сильніший від цієї гори!

– А що маю робити, аби перстень забрати?

– Треба спочатку взяти ключик з його лівого вуха, а потім підпалити книгу життя господаря-велета, яка лежить у нього на столі.

Дівчата назбирали повні кошики ягід. Коли повернулися, брама отворилася, легінь сховався серед дівчат і зайшов з ними всередину.

Господар-велет спав у величезному залі. Так хропів, що аж гора двигтіла.

Іванко тихенько підійшов до нього. Витягнув золотий ключик з його лівого вуха, відтак узяв кресало і викресав вогню. Роздмухав грубку й підпалив на столі книгу життя господаря-велета.

Чорний як ніч дим піднявся в широкій залі... Господар корчився спочатку, а потім почав кудись пропадати. Зникали ноги, тулуб, руки, шия... Частина книги не догоріла, впала на долівку і погасла. Тоді очі велета піднялися і почали блукати по залі. Іванко вийшов з

темного кутка, підійшов до золоті скриньки, відімкнув і забрав перстень. Господареві очі весь час пливли за ним, але Іванко не боявся. Він отворив двері й вигукнув:

– Егей, дівчата! Принесіть якийсь глечик, аби набрав води з озерця, з якого ще ніхто не пив.

– На, маєш глечик, – сказали дівчата.

Котик повів його до озерця. Набрали води. Тоді котик сказав:

– Треба тікати, доки баба не дізналася про смерть свого сина. Вона може біди нам наробити. Прийшли перед страшну залізну браму.

– Постукай, Іванку, три рази золотим ключиком.

Іванко постукав. Брама отворилася. Іванко, котик і дівчата побігли до моря. За ними пливали очі господаря-велета.

Іванко кинув чарівні капці в хвилі. З води виріс човен. Всі сіли в нього і попливли морем. Іванко оглянувся. На березі блищали очі господаря-велета... З них текли сльози, великі і круглі, як яблука, і падали в море.

Коли допливли до другого берега, дівчата повибігали на зелене поле. Легінь сховав чарівні капці в пазуху й сказав:

– Ну, fajні дівчата, тепер ідіть додому, бо у нас з котиком – своя дорога.

Дівчата подякували хлопцеві і розійшлися. Іванко подався до відьминої хати. Полляв два камені водою з озерця, з якого ще ніхто не пив. Два легіні ніби зі сну прокинулися.

– Ми довго спали, – сказали.

– Ого, були б ви спали, поки світу й сонця, якби я вас не розбудив водичкою з цього глечика. Ідіть, хлопці, додому. Відьма, як бачу, вже не має ніякої сили.

Легіні пішли. А Іванко з котиком подалися до трощі на березі ріки. Іванко вийняв перстень і поклав його на вершок тростини.

Тростина захиталася, і на її місці раптом постала дівчина – fajна, як перша весняна квітка.

Іванко сказав:

– Я не зможу ні одного дня прожити без тебе. Будь моєю... Дівчина дала йому золотий перстень, і вони пішли до її тата і мами. То були чесні гуцули, які виплакали очі за своєю єдиною донькою.

Вони зробили весілля. І котик все життя був з ними – праяв золоте прядиво і казки розповідав.

Твіггі – білка-лижниця

Дозволь познайомити Тебе з Твіггі – єдиною білкою на Землі, що катається на водних лижах. Тваринка впевнено тримається на воді, пливучи слідом за крихітним катером. А керують ним іграшкові друзі Твіггі, теж білченята, звичайно ж,

не без допомоги власниці унікальної білочки.

Твіггі подорожує різними країнами світу та дивує глядачів своїх грандіозних номерів незвичайними здібностями. А у вільний час знімається в рекламі або кіно.

Господарка білки Лу Енн Бест говорить, що в неї це вже 5-та за рахунком білка Твіггі. Першу тваринку видресировав ще у 1978 році чоловік Лу Енн – Чак, підібравши її після урагану у Флориді.

Вже через рік фото маленької спортсменки потрапило до місцевої газети. Так розпочалася кар'єра незвичайної білки. Відтоді подружжя зі своєю улюбленицею підкорило Бермудські острови, США, Канаду і Францію.

Нині жінка вже тренує шосту білочку : наступницю Твіггі. Лу Енн розповідає, що всі білки, за винятком третьої, були самками, адже їх значно легше дресирувати, аніж «сильну статтю».

Глибина басейнів, у яких катається білка, не більше 15 см. Зовсім мілко, скажеш Ти? Але безпека понад усе. Під час виступів на Твіггі, про всяк випадок, одягають навіть рятувальний жилет.

Вдома для Твіггі створені всі умови для того, аби тваринка почувалася комфортно і невимушено. Білка навіть має окрему кімнату з деревами, поміж якими залюбки стрибає та лазить, зовсім як у дитинстві.

Дуб-каплиця у Франції

Таке незвичайне дерево-святиня росте у французькому селищі Алувіль-Белефос і має назву Notre Dame de la Raix. Це, без сумніву, найвідоміше і одне

з найстаріших дерев Франції! Ніхто достеменно не знає, скільки дубові років. Проте вчені вважають, що близько 800. Виходить, дерево є ровесником французького короля Людовика IX.

В кінці XIX століття, коли дубові було років 500, у нього вдарила потужна блискавка. Але могутнє дерево вижило, незважаючи на велику дірку, в якій поміщалося 40 дітей!

Ось тоді люди і звернули на велетня

увагу! Настоятель місцевого монастиря сприйняв удар блискавки як добрий знак Господа і оголосив дуб місцем паломництва. Згодом усередині дуба була видовбана каплиця Діви Марії – храм заввишки 2,28 метрів.

Відтоді щороку 15 серпня, у день вдарення блискавки, до святині з'їжджаються паломники. Католики в цей день святкують Вступ на небеса Діви Марії, православні – Успіння Пресвятої Богородиці.

Біля незвичайного дерева-святині часто збираються натовпи цікавих туристів. Величезний дуб, сходинки навколо каплиці, пластини черепиці – все це більше нагадує казкову декорацію, аніж святиню.

З XIX століття дуб-каплиця є історичною пам'яткою. Могутнє дерево з роками старіє і все більше потребує укріплення. Тому зараз його підтримують міцні підпори та канати.

Володимир Сосюра

Любіть Україну, як сонце, любіть...

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.
Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.
Між братніх народів, мов садом рясним,
сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.
Для нас вона в світі єдина, одна
в просторів солодкому чарі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серця ударі,
у квітці, в пташині, в електровогнях,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячий усмішці, в дівочих очах
і в стягів багряноту шумі...
Як та купина, що горить – не згора,
живе у стежках, у дібровах,
у зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
і в хмарах отих пурпурових,
в грому канонад, що розвіяли в прах
чужинців в зелених мундирах,
в багнетах, що в темі пробивали нам шлях
до весен і світлич, і щирих.
Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загибуні...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Україну!
Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину.
Коханий любіть не захоче тебе,
коли ти не любиш Україну...
Любіть у труді, у коханні, у бою,
як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть Україну свою –
і вічні ми будемо з нею!

Віктор ЗУБАР

Крила України

Синьо-жовтий прапор
Процвіта над нами,
Наче синє небо
В полі над житами.
Синьо-жовтий прапор
В сонячній промінні –
Символ щастя-долі,
Крила України.
З волі запорожців
Стяг наш народився,
З духу України
В небесах розвився!
Ми не хочем лити
Крапельни крові,
Постає Україна
З доброти, любові.
Постає Україна
З щирості й сумління,
Шлях їй осінило
Боже Провидіння.
Синьо-жовтий прапор
Процвіта над нами,
Наче синє небо
В полі над житами.

П'ЯНІ

Йшли додому двоє п'яних,
Чути було стогін гроз.
А під їхніми ногами
Сніг скрипів, як на мороз.

Опинились п'яні в полі –
Холодно, бо ще зима.
П'яний п'яного питає:
– Ще далеко до села?

Бо ми можемо простудитись –
Один каже з двох п'янюг.
Та дивись, соломи скирта
Височіє у снігу.

Підпалім її, друже,
Швидко черкне сірника!
Біля неї, будь ти певний,
Ми погріємось оба!

Підпалили, і веселі
Ще і пісню завели.
Як побачили пожежу
Люди бучу підняли.

Поспішали погасити
Той вогонь, що запалав.
Побоялись, аби вітер
До хат іскри не погнав.

Біжать люди, біжать полем
І обурено кричать.
А п'яниці аж регочуть:
Так вам треба, вашу мати!

Чом самі не підпалили,
Якщо любите тепло?
А тепер, дивись, погрітись
Повалило все село!

ДІД ДО БАБИ

Вбив би я того Кіндрата,
Чи б у річці він втопився.
Десять літ ходив до тебе,
Та мав розум – не женився!

НАВІЩО ГРОШІ

– Добре, що тебе зустрінув,
Ти ж мій друг хороший.
Може, ти мені позичиш
Якись-то там гроші?

– А навіщо тобі гроші,
Не маєш чим жити?
Чи, може, своїй коханці
Щось хочеш купити?

– Хотів би я її купити
Такі окуляри,
Аби ними побачила,
Що ми не до пари...

ДОВГІ РУКИ

– Слухай, друже Олексію,
Годі жартувати.
Я хотів би щось про тебе
Сьогодні дізнатись.

Ти не молишся до бога,
Серце маєш ти студене.
А живеш ти, наче в раю,
Хоч дурніший ти від мене.

– Розуму тут не потрібно,
Ані вищої науки.
Щоби нині збагатіти,
Треба мати довгі руки.

ОБІЦЯНКА

– Бачу добре, що мене ти
Перестав любити.
Чому ж клявся, що ня будеш
На руках носити?

– Звідки міг тоді я знати
І прийти до тям,
Що тепер ти будеш мати
Аж сто кілограмів?!

ВОВЧИ ІМЕНІНИ

Вовк не раз крав у Івана
Барана, телятко,
З'їв овечку і козицю
Та ще й поросятко.

Але раз старий вовцюга
Побачив Івана.
Привітав його в лісочку,
Як важного пана.

Вовк сказав: – Пане Іване,
Ждав і я нагоди,
Щоб віддячитися трішки
За вчинену шкоду.

Тому щиро я вас прошу
У цю ясну днину:
Прийдіть завтра на полудне
До мене в гостину.

Прийдіть завтра на галяву –
Прошу вас, благаю.
Де прийдуть бенкетувати
Усі вовки краю.

Як вовки Івана вздріли,
Запросили сісти.
Один шепнув: – А надвечір
Його можемо з'їсти.

Вовк старий почув, що шепче
Один вовк другому:
– Не дозволю вам роздерти,
Як роздерли Хому.

Лиш одне я вам дозволю –
Відкусити пальця,
Щоб Іван не міг стріляти
Ні вовка, ні зайця.

Настав вечір, на Івана
Вовцюги напали,
Вказівний Івана палець
Зубами відтяли.

Михайло ВОЛОЩУК

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România